

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Tutkimus- ja innovaationeuvosto
Forsknings- och innovationsrådet

Tutkimus- ja innovaationeuvosto

Muistio

Kokous 3/2025

Aika: Tiistai 16.9.2025 klo 12-13.30

Paikka: Valtioneuvoston juhlahuoneisto, Eteläesplanadi 6

Osallistujat:

Ministerijäsenet

pääministeri Petteri Orpo, puheenjohtaja

opetusministeri Anders Adlercreutz

valtiosihteeri Kristiina Kokko (tiede- ja kulttuuriministeri Mari-Leena Talvitien sijaan)

valtiosihteeri Riikka Slunga-Poutsalo (valtiovarainministeri Riikka Purran sijaan)

Asiantuntijajäsenet

johtaja Riikka Heikinheimo, Elinkeinoelämän keskusliitto

akateemikko, professori Markku Kulmala, Helsingin yliopisto

rehtori Sari Lindblom, Helsingin yliopisto, 2. varapuheenjohtaja

rehtori Vesa Taatila, Turun ammattikorkeakoulu

pääjohtaja Johanna Buchert, Luonnonvarakeskus

toimitusjohtaja Kai Öistämö, Vaisala, 3. varapuheenjohtaja

Pysyvät asiantuntijat

strategia- ja tutkimusjohtaja Olli Kärkkäinen, valtiovarainministeriö

ylijohtaja Sirkku Linna, opetus- ja kulttuuriministeriö

teollisuusneuvos Maija Lönnqvist, työ- ja elinkeinoministeriö (osastopäällikkö Juhapekka Ristolan sijaisena)

pääjohtaja Paula Eerola, Suomen Akatemia

pääjohtaja Lassi Noponen, Business Finland

Sihteeristö

pääsihteeri Johanna Moisio, valtioneuvoston kanslia

johtava asiantuntija Antti Pelkonen, valtioneuvoston kanslia

johtava asiantuntija Jussi Alho, opetus- ja kulttuuriministeriö

neuvotteleva virkamies Kirsti Vilén, työ- ja elinkeinoministeriö

korkeakouluharjoittelija Benjamin Hadaya, valtioneuvoston kanslia

Vieraat

Katariina Kemppainen, SVP, Group R&D, Metsä Group

Arno Solin, Associate Professor in Machine Learning, AI DOC -tohtoripilotti, Aalto-yliopisto

Muut osallistujat

valtiosihteeri Risto Artjoki, valtioneuvoston kanslia

erityisavustaja Katri Manninen, valtioneuvoston kanslia
erityisavustaja Emma Hannonen, opetus- ja kulttuuriministeriö
erityisavustaja Johanna Mantere, opetus- ja kulttuuriministeriö
erityisavustaja Lars Aikala, työ- ja elinkeinoministeriö
erityisavustaja Tapio Luoma-aho, maa- ja metsätalousministeriö

Asialista

1. Kokouksen avaus, päätösvaltaisuuden toteaminen ja ajankohtaiset asiat (liite 1)

Pääministeri Orpo avasi kokouksen klo 12.04 ja totesi kokouksen päätösvaltaiseksi.

Pääministeri Orpo totesi, että hallituksen budjettiriihessä 1.–2.9. tehtiin T&K-rahoituslakia ja T&K-rahoitusta koskevia päätöksiä. Rahoituslakia muutetaan vastaamaan arvioitua vaimeampaa bruttokansantuotteen kehitystä. Kansallinen tavoite on edelleen kunniahimoinen ja parlamentaarisen sovun mukainen. Tulosten ja vaikutusten seuranta on tärkeää, jotta pystytään osoittamaan mitä lisätyllä valtion T&K-rahoituksella on saatu aikaan ja jotta lisääntyvän rahoituksen hyväksyttävyyys säilyy.

Pääministeri toivotti pääjohtaja Johanna Buchertin Luonnonvarakeskuksesta tervetulleeksi neuvoston jäseneksi.

Pääsihteeri Moisio totesi, että valmisteleva kokoonpano on tehnyt pyydetysti esityksen kansallisiksi TKI-politiikan ja toiminnan strategisiksi valinnoiksi maaliskuussa. Sihteeristö on kommenttien pohjalta valmistellut valintakuvauksia, toimeenpanomallin pääpiirteitä (liite 1) sekä valintaraporttia. Tavoitteena on, että neuvosto päättää valintakokonaisuudesta ja sen toimeenpanosta marraskuussa.

Neuvoston merkitsi tiedoksi ajankohtaiset asiat ja strategisten TKI-valintojen valmistelutilanteen.

2. Valtion T&K-rahoituksen monivuotisen suunnitelman toimeenpano (liitteet 2–3)

Suomen Akatemian pääjohtaja Paula Eerola ja Business Finlandin pääjohtaja Lassi Noponen esittelivät monivuotisen suunnitelman toimeenpanoa omissa organisaatioissaan ja keskinäistä yhteistyötään.

Pääjohtaja Eerola totesi, että Suomen Akatemia rahoittaa parasta ja kilpailukykyisintä tutkimusta kilpailun kautta. Suomen Akatemia toteuttaa monivuotisen T&K-rahoituksen suunnitelman linjauksia monipuolisella rahoituksella. Rahoitus voidaan jäsentää kolmeen kokonaisuuteen: 1) pitkäjänteinen rahoitus rohkeisiin tutkimusideoihin, 2) tieteen kärkiä vahvistavien tutkimusympäristöjen rahoitus sekä 3) rahoitus tutkimukseen, jolla ratkaistaan yhteistyössä yhteiskunnallisia haasteita.

Suomen Akatemian rahoittamia lippulaivoja on 14, ja ne pyrkivät tuottamaan huippututkimuksesta yhteiskunnallista hyötyä innovaatioiden ja talouskasvun, terveyden ja hyvinvoinnin, ympäristön ja luonnonvarojen ja julkisten palveluiden ja yhteiskunnan toiminnan aluella sekä osaamiseen, ymmärrykseen ja maailmankuvaan liittyen. Yritykset ovat tutkimuksen lippulaivojen keskeisiä kumppaneita.

Pääjohtaja Eerola korosti, että Suomen Akatemialla ja Business Finlandilla on yhtenäinen rahoituspolku tutkimuksesta sovelluksiin. Tiivistävää yhteistyötä on teemaattisissa ohjelmissa (esim. energia), kansainvälisessä rahoitusyhteistyössä (Global Bioeconomy Centers) sekä EU-vaikuttamisessa. Pitkäjänteinen T&K-rahoitus mahdollistaa tulevaisuuden innovaatiot.

Pääjohtaja Noponen kertoi, että yksityisen T&K-panostusten vivuttaminen korostuu Business Finlandin rahoituksessa. Tavoitteena on vaikuttaa T&K-toiminnan kohdentumiseen ja sen laatuun. T&K-lisärahoitusta on kohdennettu merkittävästi veturihankkeisiin, joissa on saavutettu 3,5-kertainen vivutus julkiselle panostukselle.. Uusia toimintamuotoja ovat rahoitus pk-yritysten tutkimusyhteistyöhön ammattikorkeakoulujen kanssa, kunnianhimoisten tutkimusideoiden rahoittaminen sekä luovien alojen rahoitus.

Business Finlandin lähiaikoina valmistuva uusi strategia tukee T&K-rahoituksen vaikuttavaa käyttöä. Strategian toimeenpanon tukena ovat muutoshankkeet mm. rahoitusehtojen kokonaisuudistus. Strategiatyössä on valmisteltu myös toiminnan painopistealueet eli teemavalinnat, jotka ovat digitaalinen edelläkävijyys, turvallisuus, puhdas siirtymä ja hyvä elämä.

Keskustelussa nostettiin esille kansallisen rahoituskokonaisuuden, yhteistyön ja raja-aitojen ylittämisen merkitys vaikuttavuuden kannalta, tutkimus- ja teknologiainfrastruktuurien laaja hyödynnettävyys ja riittävä rahoitus, rahoituksen pitkäjänteisyys ja kiinnostavuus yrityksille, sekä Business Finlandin ja Suomen Akatemian toisiaan täydentävä yhteistyö, ml. innovaatioiden markkinalähtöinen syntyminen. Keskustelussa korostettiin myös sitä, että T&K-lisärahoitusta on kohdennettu ns. kuoleman laaksoon eli siihen, että tutkimustuloksista kehitetään innovaatioita, mihin tarvitaan yhteistyötä Business Finlandin ja Suomen Akatemian, mutta myös muiden kansallisten yritysrahoittajien kuten Finnveran ja Tesin, välillä. Polkua kansallisesta rahoituksesta EU-rahoitukseen on vahvistettava. Osaajien saatavuus ja kouluttaminen on kriittinen kysymys ja pullonkaula. Osaajia tarvitaan merkittävä määrä lisää vuoteen 2030 mennessä sekä tutkimusorganisaatioihin että yrityksiin.

Neuvosto merkitsi esitykset ja keskustelun tiedoksi.

3. T&K-rahoituksen käyttö (liitteet 4-5)

Katariina Kemppainen, SVP, Group R&D, Metsä Group, kertoi Metsä Groupin ja Fortumin ExpandFibre -veturihankkeen (2020–2024) tuloksista ja vaikuttavuudesta. Hankkeen tavoitteena oli nopeuttaa kestävien biotuotteiden kehitystä. Kemppainen totesi, että hanke käsitti seitsemän tutkimusaihetta ja 107 kumppania. Hankkeen T&K-panostukset olivat kokonaisuudessaan 140 miljoonaa euroa, joista 7,2 miljoonaa euroa oli julkista rahoitusta.

Kemppainen piti erinomaisena, että veturirahoitus mahdollisti missiopohjaisen korkean riskin tutkimuksen ja kehityksen sekä ekosysteimirahoituksen, joka kasvatti kansallista osaamista ja loi pohjaa tulevaisuuden innovaatioille Metsä Groupin toimintakentässä. Yleisemmin hyötyjä ovat lisääntynyt yhteistyö yrityksen ja tutkijoiden kanssa, pk-yrityksille kanava julkiseen TKI-rahoitukseen ja ekosysteemitöimintaan sekä asiakkaiden löytämiseen. Pitkän tähtäimen vaikutuksina ovat vientiliiketoiminnan kasvu ja tuotteiden hiilijalanjäljen pienentäminen.

Koneoppimisen professori Arno Solin Aalto-yliopistosta kertoi tekoälytohtoriohjelmapiilotin AI DOC:ista. Se on yksi kansallisen tohtorikoulutuspilottin ohjelmista ja vastaa tekoälyosaamisen suureen tarpeeseen Suomessa. Mukana on 10 yliopistoa ja 100 väitöskirjatutkijaa kattaen perustutkimuksen ja sovellusalueet. Tekoälytohtoriohjelma sisältää tutkimusorganisaatioiden ja teollisuuden yhteistyötä väitöskirjatutkijoiden ohjauksessa sekä urapolkujen tukemisessa.

Keskustelussa nostettiin esille, että biotalouden arvonlisän kasvattamisessa yrityslähtöinen T&K-toiminta on olennaista. Lisäksi tuotiin esille tarve lisätä yhteyksiä tohtoripilottien ja veturihankkeiden välillä sekä haaste, että yliopistot eivät voi käyttää perusrahoitusta innovaatiotoimintaan.

Keskustelussa korostettiin myös, että on tärkeää, että tohtorit sekä muut osaajat jäävät hyödyntämään osaamistaan Suomeen. Maahan jäämisen edellytysten parantamiseen tarvitaan systemaattista työtä. Integrointi yritys- ja tutkimuskenttään ja laajemmin yhteiskuntaan on olennaista. Kansallisella tohtorikoulutuspilotilla uudistetaan tohtorikoulutuksen laatua ja tehokkuutta.

Neuvosto merkitsi esitykset ja keskustelun tiedoksi.

4. Mahdolliset muut asiat

Pääministeri totesi, että seuraava neuvoston kokous on tiistaina 25.11. klo 10.00–11.30. Neuvoston valmisteleva kokoonpano pitää kokouksen 9.10. klo 14.30–16.

Pääsihteeri Moisio kertoi, että Singaporen suurlähetystö on kutsunut neuvoston vierailulle tutustumaan kansallisten valintojen toimeenpanoon 7.–12.12.2025, matka toteutetaan Sitran ja neuvoston sihteeristön yhteistyössä. Pääsihteeri lähettää lisätietoja neuvostolle.

5. Kokouksen päättäminen

Pääministeri Orpo päätti kokouksen 13.37.

Liitteet:

- Liite 1. TKI-politiikan ja -toiminnan strategisten valintojen toimeenpano. Tausta-aineisto.
- Liite 2. T&K-rahoituksen linjausten jalkautus Suomen Akatemiassa. Esitysmateriaali.
- Liite 3. Business Finlandin suunnitelmat ja toimenpiteet T&K-rahoituksen monivuotisen suunnitelman toteuttamiseksi. Esitysmateriaali.
- Liite 4. Metsä Groupin kokemukset veturihankkeesta ja TKI-toiminnan rahoituksesta. Esitysmateriaali.
- Liite 5. Tohtoripilotilla osaamista ja elinkeinotoiminnan uudistumista – Finnish Doctoral Program Network in Artificial Intelligence (AI-DOC). Esitysmateriaali.